

EBA/GL/2016/07

18/01/2017

Suunised

makseviivituse mõiste kohaldamise
kohta määruse (EL) nr 575/2013
artikli 178 alusel

1. Järgimis- ja aruandluskohustus

Käesolevate suuniste staatus

1. Käesolev dokument sisaldab määruse (EL) nr 1093/2010¹ artikli 16 kohaselt väljastatud suuniseid. Määruse (EL) nr 1093/2010 artikli 16 lõike 3 kohaselt peavad pädevad asutused ja finantseerimisasutused võtma mis tahes meetmeid, et suuniseid järgida.
2. Suunistes esitatakse Euroopa Pangandusjärelevalve seisukoht nõuetekohase järelevalvetava kohta Euroopa Finantsjärelevalve Süsteemis, ehk kuidas tuleks liidu õigust konkreetses valdkonnas kohaldada. Suuniste adressaadiks olevad määruse (EL) nr 1093/2010 artikli 4 punktis 2 määratletud pädevad asutused peaksid suuniseid järgima, kaasates need sobival viisil oma järelevalvetavadesse (nt muutes oma õigusraamistikku või järelevalvemenetlusi) ka siis, kui suunised on mõeldud eelkõige finantseerimisasutustele.

Aruandluskohustus

3. Määruse (EL) nr 1093/2010 artikli 16 lõike 3 kohaselt peavad pädevad asutused teatama EBA-le 20.03.2017, kas nad järgivad või kavatsevad järgida kõnealuseid suuniseid, või vastasel juhul mittejärgimise põhjused. Kui selleks tähtajaks teadet ei saada, peab EBA pädevat asutust nõudeid mitte täitvaks. Teated tuleks saata EBA veebisaidil avaldatud vormil aadressil compliance@eba.europa.eu, märkides viite EBA/GL/2016/07. Teate peaksid saatma isikud, kes on asjakohaselt volitatud esitama oma pädeva asutuse nimel nõuete järgimise teateid. Nõuete järgimise staatuse mis tahes muutusest tuleb EBA-le teada anda.
4. Kooskõlas EBA määruse artikli 16 lõikega 3 avaldatakse teated Euroopa Pangandusjärelevalve veebilehel.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1093/2010, 24. november 2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Pangandusjärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/78/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 12).

2. Sisu, kohaldamisala ja mõisted

Sisu

5. Käesolevates suunistes sätestatakse määruse (EL) nr 575/2013 makseviivituse mõistet käsitleva artikli 178 kohaldamise nõuded kooskõlas sama artikli lõikes 7 EBA-le antud volitustega.

Kohaldamisala

6. Käesolevaid suuniseid kohaldatakse
 - (a) sisereitingute meetodi suhtes kooskõlas määruse (EL) nr 575/2013 III osa II jaotise 4. peatükiga ja
 - (b) krediidiriski standardmeetodi suhtes tulenevalt määruse (EL) nr 575/2013 artiklis 127 olevast viitest artiklile 178.
7. Krediidiasutused ja investeerimisühingud, kes on saanud loa kasutada sisereitingute meetodit, peaksid kohaldama käesolevates suunistes sätestatud nõudeid sisereitingute meetodi kasutamisel kõigi riskipositsioonide suhtes. Kui need asutused on saanud eelneva loa kasutada alaliselt standardmeetodit kooskõlas määruse (EL) nr 575/2013 artikliga 150 või loa kohaldada sisereitingute meetodit järkjärguliselt kooskõlas sama määruse artikliga 148, võivad nad kohaldada käesolevates suunistes standardmeetodi jaoks sätestatud nõudeid standardmeetodi alalise osalise kasutamise raames käsitletavate või järkjärgulisse rakenduskavva kantud asjakohaste riskipositsioonide suhtes.

Adressaadid

8. Käesolevad suunised on suunatud määruse (EL) nr 1093/2010 artikli 4 punkti 2 alapunktis i määratletud pädevatele asutustele ja sama artikli punktis 1 määratletud finantseerimisasutustele.

Mõisted

9. Kui ei ole sätestatud teisiti, on määruses (EL) nr 575/2013 ja direktiivis 2013/36/EL kasutatud ja määratletud mõistetel sama tähendus ka käesolevates suunistes.

3. Rakendamine

Kohaldamise alguskuupäev

10. Käesolevaid suuniseid kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2021, mistõttu peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud lisama käesolevate suuniste nõuded selleks ajaks oma sisemenetlustesse ja IT-süsteemidesse, kuid pädevad asutused võivad üleminekut enda äranägemisel kiirendada.

Suuniste esmakordne kohaldamine sisereitingute meetodit kasutavates krediidasutustes ja investeerimisühingutes

11. Käesolevate suuniste esmakordsel kohaldamisel peaksid sisereitingute meetodit kasutavad krediidasutused ja investeerimisühingud hindama ja vajaduse korral kohandama oma reitingusüsteemi nii, et riskiparameetrite hinnangud kajastaksid käesolevate suuniste kohast uut makseviivituse määratlust, tehes järgmist:

- (a) kohandades käesolevate suuniste kohase uue makseviivituse määratluse alusel võimaluse korral varasemate perioodide andmeid, eelkõige tulenevalt tähtjaks tasumata krediidi iseloomuga nõuete olulisuse piirmäärast, millele on viidatud määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 2 punktis d;
- (b) hinnates, kui olulist mõju avaldab käesolevate suuniste kohane uus makseviivituse määratlus kõikidele riskiparameetritele ja omavahendite nõuetele võrreldes varasema määratlusega pärast varasemate andmete asjakohast kohandamist, kui asjakohane;
- (c) suurendades oma reitingusüsteemide konservatiivsust, et arvestada riskihinnangutes esinevaid võimalikke moonutusi, mille on põhjustanud makseviivituse mõiste ebajärjepidev määratlemine modelleerimisel kasutatud varasemates andmetes.

12. Punktis 11 nimetatud muudatusi, mis tehakse reitingusüsteemidesse käesolevate suuniste kohaldamise tulemusel, peab kontrollima sisevalideerimise funktsiooni täitja ja need tuleb liigitada vastavalt komisjoni delegeeritud määrusele (EL) nr 529/2014 ning sellest liigitusest sõltuvalt peab neist teatama või peab asjaomane pädev asutus need heaks kiitma.

13. Sisereitingute meetodit kasutavad krediidasutused, kes peavad saama kooskõlas määruse (EL) nr 575/2013 artikliga 143 ja komisjoni delegeeritud määrusega (EL) nr 529/20142 pädevatelt asutustelt eelneva loa, et lisada käesolevate suuniste nõuded punktis 10 nimetatud tähtjaks oma menetlustesse ja süsteemidesse, peaksid leppima oma pädevate asutustega kokku makseviivituse määratluse muudatuse heakskiitmise taotluse esitamise lõpptähtaja.

² ELT L 148, 20.5.2014, lk 36.

14. Pärast seda, kui sisereitingute meetodit kasutavad krediidasutused ja investeerimisühingud on hakanud koguma andmeid kooskõlas käesolevates suunistes sätestatud uue makseviivituse määratlusega, peaksid nad laiendama määruse (EL) nr 575/2013 artikli 179 lõike 1 punktis c nimetatud riskihinnangute korrapärasel läbivaatamisel riskide kvantifitseerimisel kasutatavat varasemate andmete osa või, kui see on põhjendatud, varasemate andmete ajavahemiku ümber paigutama, et lisada uusi andmeid. Ajani, mil ühtset makseviivituse määratlust on kohaldatud piisavalt kaua, peaksid need sisereitingute meetodit kasutavad krediidasutused ja investeerimisühingud hindama oma riskiparameetrite hinnangute korrapärasel läbivaatamisel, kas punkti 11 alapunktis b nimetatud konservatiivsuse tase on asjakohane ja piisav.

Kehtetuks tunnistamine

15. Täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi ja sisereitingute meetodi rakendamist, valideerimist ja hindamist käsitlevate Euroopa Pangandusjärelevalve Komitee 4. aprilli 2006. aasta suuniste (nr 10) punktid 3.3.2.1 ja 3.4.4 tunnistatakse alates 1. jaanuarist 2021 kehtetuks.

4. Kriteerium „tähtajaks tasumata“ makseviivituse tuvastamisel

Viivispäevade arvestamine

16. Määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 1 punkti b kohaldamisel peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud käsitama põhisumma, intressi või teenustasu mis tahes osa tähtajaks tasumata jätmist tähtajaks tasumata krediidi iseloomuga nõudena. Kui krediidi iseloomuga nõuete ajakava on muudetud, nagu on mainitud määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 2 punktis e, tuleks krediidasutuse või investeerimisühingu põhimõtetes selgitada, et viivispäevade arvestamisel tuleks lähtuda maksete muudetud ajakavast.
17. Kui krediidikokkuleppes on võlgnikul selge sõnaga lubatud teatud tingimustel ajakava muuta ja maksed peatada või edasi lükata ning ta tegutseb lepingus antud õiguste raames, ei tuleks muudetud, peatatud ega edasilükatud osamakseid käsitada tähtajaks tasumata maksetena, kuid viivispäevade arvestamisel tuleks lähtuda uuest ajakavast kohe, kui see on sätestatud. Kui võlgnik muudab ajakava, peatab maksed või lükkab maksed edasi, peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud sellegipoolest analüüsima sellise muudatuse põhjuseid ning hindama kooskõlas määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõigetega 1 ja 3 ning käesolevate suuniste 5. jaoga tõenäolise maksmata jätmise võimalikke tunnuseid.
18. Kui kohustuse tagasimaksmine on peatatud sellist peatamist nõudva seaduse või muu õigusliku piirangu tõttu, tuleks selleks ajavahemikuks peatada ka viivispäevade arvestamine. Sellises olukorras peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud sellegipoolest võimaluse korral

analüüsima taolise peatamisvõimaluse kasutamise põhjuseid ning hindama kooskõlas määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõigetega 1 ja 3 ning käesolevate suuniste 5. jaoga tõenäolise maksmata jätmise võimalikke tunnuseid.

19. Kui võlgnik ja krediidasutus või investeerimisühing vaidlevad kohustuse tagasimaksmise üle, võidakse viivispäevade arvestamine kuni vaidluse lahendamiseni peatada, kui on täidetud vähemalt üks järgmistest tingimustest:
 - (a) võlgniku ja krediidasutuse või investeerimisühingu vaheline vaidlus krediidi iseloomuga nõude olemasolu või suuruse üle toimub kohtus või seda menetleb ametlikult spetsiaalne välisasutus, kes teeb asjakohases jurisdiktsioonis kohaldatava õigusraamistiku kohase siduva otsuse;
 - (b) kui liisingu puhul on krediidasutusele või investeerimisühingule esitatud lepingu objekti kohta ametlik kaebus ja kaebuse põhjendatust on kinnitanud sõltumatu siseauditi üksus, sisevalideerimise üksus või muu võrreldav sõltumatu auditiüksus.
20. Kui võlgnik muutub võlgniku ühinemise või omandamise või mis tahes muu sarnase tehingu tulemusel, tuleks viivispäevi hakata arvestama alates hetkest, mil teisel isikul või üksusel tekib kohustus nõue tasuda. Võlgniku nime muutumine viivispäevade arvestamist ei mõjuta.
21. Kõigi selliste krediidi iseloomuga nõudega seotud summade kogusumma, mida võlgnik ei ole krediidasutusele või investeerimisühingule või selle emaettevõtjale või mis tahes tütarettevõtjale tähtjaks tasunud ning mida krediidasutused ja investeerimisühingud on kohustatud arvutama, et võrrelda seda summat olulisuse piirmääraga, mille pädev asutus on kehtestanud kooskõlas määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 2 punktiga d, tuleks arvutada sagedusega, mis võimaldab tuvastada makseviivituse õigeaegselt. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid tagama, et viivispäevade ja makseviivituse teave on alati ajakohane, kui seda kasutatakse otsustamisel, asutusesisesel riskijuhtimisel, sise- või välisaruanndluses ja omavahendite nõuete arvutamisel. Kui krediidasutused ja investeerimisühingud arvestavad viivispäevi harvem kui kord päevas, peaksid nad tagama, et makseviivituse kuupäevaks määratakse kuupäev, mil kriteerium „tähtjaks tasumata“ tegelikult täideti.
22. Võlgniku liigitamiseks makseviivituses olevaks võlgnikuks ei peaks olema vaja täiendavat eksperdihinnangut; kui võlgniku puhul on kriteerium „tähtjaks tasumata“ täidetud, käsitatakse kõiki tema riskipositsioone makseviivituses olevate riskipositsioonidena, välja arvatud juhul, kui on täidetud järgmisest kahest tingimusest üks:
 - (a) riskipositsioonid liigituvad jaenõueteks ja krediidasutus või investeerimisühing kohaldab makseviivituse määratlust konkreetse krediiditoote tasandil;
 - (b) leitakse, et tegu on punkti 23 kohase olukorraga, kus nõuet ei ole tähtjaks tasunud tehnilistel põhjustel.

Olukord, kus nõuet ei ole tähtjaks tasutud tehnilistel põhjustel

23. Olukord, kus nõuet ei ole tähtjaks tasutud tehnilistel põhjustel, tuleks lugeda esinenuks üksnes mis tahes järgmisel juhul:

- (a) kui krediidasutus või investeerimisühing tuvastab, et makseviivituse põhjustas krediidasutuse või investeerimisühingu andme- või süsteemiviga, sealhulgas standardprotsesside raames käsitsi tehtud vead, kuid mitte valed laenu andmise otsused;
- (b) kui krediidasutus või investeerimisühing tuvastab, et makseviivituse põhjustas võlgniku tellitud maksetehingu puuduv, vigane või hilinenud sooritamine või kui on tõendeid, et makse ebaõnnestus maksesüsteemi tõrke tõttu;
- (c) kui tehingu olemuse tõttu oli ajaline nihe makse krediidasutusele või investeerimisühingule laekumise ja makse asjakohasele kontole kandmise vahel, nii et makse tehti enne seda, kui tasumise tähtpäeva oli ületatud 90 päeva, kuid makse laekus kliendi kontole hetkel, mil tasumise tähtpäeva oli ületatud rohkem kui 90 päeva;
- (d) sellise faktooringukokkuleppe korral, mille puhul ostetud nõuded on kajastatud krediidasutuse või investeerimisühingu bilansis ja rikutud on olulisuse piirmäära, mille pädev asutus on kehtestanud vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 2 punktile d, kuid võlgniku vastu oleva ühegi nõude tasumise tähtpäeva ei ole ületatud rohkem kui 30 päeva.

24. Olukordi, kus nõuet ei ole tähtjaks tasutud tehnilistel põhjustel, ei tuleks käsitada kooskõlas määruse (EL) nr 575/2013 artikliga 178 makseviivitusega. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid võimalikult kiiresti parandama kõik leitud vead, mis on tekitanud selle olukorra.

Sisereitingute meetodit kasutavate krediidasutuste ja investeerimisühingute puhul tuleks olukorrad, kus nõuet ei ole tähtjaks tasutud tehnilistel põhjustel, kõrvaldada riskiparameetrite hindamisel makseviivituses olevate riskipositsioonide võrdlusandmete kogumist.

Nõuded keskvalitsuste, kohalike omavalitsuste ja avaliku sektori asutuste vastu

25. Krediidasutused ja investeerimisühingud võivad rakendada keskvalitsuste, kohalike omavalitsuste ja avaliku sektori asutuste vastu olevate nõuete puhul erikäsitlust, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

- (a) leping on seotud selliste kaupade tarnimise või teenuste osutamisega, mille puhul on haldusmenetlustega ette nähtud lepingu täitmise teatud kontrollimine enne makse

sooritamist; see kehtib eelkõige faktooringunõuete või sarnast liiki kokkulepete puhul, kuid ei kehti selliste instrumentide puhul nagu võlakirjad;

(b) peale makseviivituse ei ole ühtki muud määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõigetes 1 ja 3 ning käesolevates suunistes sätestatud tõenäolise maksmata jätmise tunnust, võlgniku finantsseisund on usaldusväärne ja puuduvad mõistlikud kahtlused kohustuse, sealhulgas vajaduse korral viivisintresside täieliku tasumise suhtes;

(c) kohustuse tasumise tähtpäeva ei ole ületatud rohkem kui 180 päeva.

26. Krediidiasutused ja investeerimisühingud, kes otsustavad rakendada punktis 25 nimetatud erikäsitlust, peaksid tegema kõik järgmise:

(a) neid nõudeid ei tuleks arvestada muude asjaomase võlgniku vastu olevate nõuete jaoks olulisuse piirmäära arvutamisel;

(b) neid nõudeid ei tuleks käsitada makseviivituses olevate nõuetena määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 tähenduses;

(c) need nõuded peaksid olema selgelt dokumenteeritud nõuetena, mille puhul rakendatakse erikäsitlust.

Faktooringu ja ostetud nõuete suhtes kohaldatavad erisätted

27. Kui on sõlmitud faktooringukokkulepe, mille puhul loovutatud nõuded ei ole kajastatud nõude faktooringuettevõtte bilansis ja faktooringuettevõtte vastutab kliendi ees otseselt teatud kokkulepitud protsendi ulatuses, tuleks viivispäevi hakata arvestama alates hetkest, mil faktooringukonto saldo on negatiivne, st alates sellest, kui nõuete eest tasutud ettemaks ületab faktooringuettevõtte ja kliendi kokku lepitud protsenti. Et tuvastada faktooringuettevõtte kliendi tähtajaks tasumata nõuded, peaksid krediidiasutused ja investeerimisühingud tegema mõlemad järgmised toimingud:

(a) võrdlema negatiivse saldoga faktooringukontol olevate vahendite ja kliendi kõigi teiste faktooringuettevõtte bilansis kajastatud tähtajaks tasumata kohustuste kogusummat pädeva asutuse poolt vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 2 punktile d kehtestatud olulisuse piirmäära absoluutse komponendiga;

(b) võrdlema alapunktis a kirjeldatud summa ja faktooringukonto kogu hetkeväärtuse, st nõuete ja kliendi krediidi iseloomuga nõuetega seotud bilansis kajastatud kõigi teiste riskipositsioonide eest tehtud ettemaksete väärtuse suhet pädeva asutuse poolt vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 2 punktile d kehtestatud olulisuse piirmäära suhtelise komponendiga.

28. Kui on sõlmitud faktooringukokkulepe, mille puhul ostetud nõuded on kajastatud faktooringuettevõtte bilansis ja faktooringuettevõttel on nõuded kliendi võlgniku vastu, tuleks

viivispäevi hakata arvestama alates hetkest, mil tuleb tasuda üksik nõue. Selles olukorras võib sisereitingute meetodit kasutavate krediidasutuste ja investeerimisühingute puhul kohaldada – tänu sellele, et loovutatud nõuded on ostetud nõuded, kui need vastavad määruse (EL) nr 575/2013 artikli 154 lõike 5 nõuetele või äriühingute vastu olevate ostetud nõuete puhul sama määruse artikli 153 lõike 6 nõuetele – makseviivituse määratlust samamoodi kui jaenõuete puhul kooskõlas käesolevate suuniste 9. jaoga.

29. Kui krediidasutus või investeerimisühing kajastab sündmusi, mis on seotud määruse (EL) nr 575/2013 artikli 4 lõike 1 punktis 53 määratletud ostetud nõuete lahjendusriskiga, ei tuleks neid sündmusi käsitada sündmustena, mis viivad võlgniku makseviivituseeni. Kui nõude summat on lahjendusriskiga seotud sündmuste, näiteks allahindluste, mahaarvamiste, tasaarvestuste või müüja väljastatud kreditarvete tulemusel vähendatud, tuleks nõude vähendatud summat arvestada viivispäevade arvutamisel. Kui võlgniku ja müüja vahel on vaidlus ja see sündmus tunnistatakse seotuks lahjendusriskiga, tuleks viivispäevade arvestamine kuni vaidluse lahendamiseni peatada.
30. Sündmusi, mis on tunnistatud lahjendusriskiga seotud sündmusteks ja mida seega makseviivituse tuvastamisel ei kasutata, tuleks arvestada lahjendusrisiki jaoks omavahendite nõuete või sisekapitali arvutamisel. Kui krediidasutus või investeerimisühing tunnistab lahjendusriskiga seotud sündmusteks suure arvu sündmusi, peaks ta analüüsima sündmuste põhjuseid ja need dokumenteerima ning hindama kooskõlas määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõigetega 1 ja 3 ning käesolevate suuniste 5. jaoga tõenäolise maksmata jätmise võimalikke tunnuseid.
31. Kui võlgnikule ei ole asjakohaselt teatatud, et faktooringuettevõtte klient on nõude loovutanud, ja krediidasutusel või investeerimisühingul on tõendeid, et kliendile on tehtud nõude eest makse, ei tohiks krediidasutus või investeerimisühing käsitada nõuet tähtajaks tasumata nõudena. Kui võlgnikule on asjakohaselt teatatud nõude loovutamisest, kuid ta on sellegipoolest teinud kliendile makse, peaks krediidasutus või investeerimisühing jätkama viivispäevade arvestamist vastavalt nõude tingimustele.
32. Selliste avalikustamata faktooringukokkulepete korral, mille puhul võlgnikele ei ole teatatud nõuete loovutamisest, kuid ostetud nõuded on kajastatud faktooringuettevõtte bilansis, tuleks viivispäevi hakata arvestama alates kliendiga kokku lepitud hetkest, mil võlgnike tehtud maksed peaks kantama üle kliendilt faktooringuettevõttele.

Olulisuse piirmäära kehtestamine

33. Pädevad asutused peaksid teatama EBA-le olulisuse piirmäärade tasemed, mis nad on kehtestanud oma jurisdiktsioonides vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 2 punktile d. Kui pädevad asutused kehtestavad pärast määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 6 kohaselt välja töötatud regulatiivsete tehniliste standardite jõustumist olulisuse piirmäära suhtelise komponendi muul tasemel kui nendes regulatiivsetes tehnilistes standardites nimetatud 1%, peaksid nad seda EBA-le põhjendama.

34. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid kohaldama määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 2 punktis d nimetatud olulisuse piirmäära, mille nende pädevad asutused on kehtestanud tähtjaks tasumata krediidi iseloomuga nõuete jaoks. Krediidasutused ja investeerimisühingud võivad lähtuda makseviivituste tuvastamisel madalamast piirmäärast, kui nad suudavad tõendada, et see madalam piirmäär on tõenäolise maksmata jätmise asjakohane tunnus ja sellega ei kaasne liiga palju selliseid makseviivituses olevaid nõudeid, mis muutuvad varsti pärast nõude tunnustamist makseviivituses olevaks nõudeks makseviivituses mitteolevaks nõudeks, samuti mitte kapitalinõuete vähenemist. Sellisel juhul peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud registreerima oma andmebaasides makseviivituse põhjustava asjaolu teabe tõenäolise maksmata jätmise täiendava sätestatud tunnusena.

5. Tõenäolise maksmata jätmise tunnused

Nõude liigitamine viivisnõudeks

35. Määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 3 punktis a nimetatud tõenäolise maksmata jätmisega seoses peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud arvestama, et võlgnik tõenäoliselt ei tasu tema vastu olevaid krediidi iseloomuga nõudeid, kui nõuetega seotud intressi ei kajastata nõude krediitkvaliteedi vähenemise tõttu enam krediidasutuse või investeerimisühingu kasumiaruandes.

Spetsiifilised krediidiriskiga korrigeerimised

36. Määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 3 punktis b nimetatud tõenäolise maksmata jätmisega seoses tuleks kõiki järgmisi spetsiifilisi krediidiriskiga korrigeerimisi käsitada krediidi iseloomuga nõude krediitkvaliteedi tajutava olulise vähenemise tulemusena ja seega tuleks neid pidada tõenäolise maksmata jätmise tunnuseks:

- (a) kahjud, mis on kajastatud kasumiaruandes õiglasel väärtusel mõõdetud instrumentide puhul ning mis kajastavad krediidiriskist tulenevat väärtuse vähenemist kohaldatava raamatupidamistava alusel;
- (b) praegustest või varasematest sündmustest tulenevad kahjud, millel on negatiivne mõju olulisele üksikule riskipositsioonile või riskipositsioonidele, mis ei ole ühekaupa olulised, kuid mida hinnatakse üksikult või koos.

37. Spetsiifilisi krediidiriskiga korrigeerimisi, mis hõlmavad kahjusid, mille puhul varasemad andmed, korrigeerituna praegu vaadeldavate andmete alusel, viitavad, et kahju on tekkinud, kuid krediidasutus või investeerimisühing ei tea veel, mis üksik riskipositsioon seda kahju

kandis (tekkinud, kuid teatamata kahju), ei tuleks käsitada konkreetse võlgniku tõenäolise maksmata jätmise tunnusena.

38. Kui krediidasutus või investeerimisühing käsitleb riskipositsiooni langenud väärtusega riskipositsioonina, tuleks seda käsitada tõenäolise maksmata jätmise täiendava tunnusena ja seega tuleks võlgnikku pidada makseviivituses olevaks võlgnikuks, olenemata sellest, kas sellele riskipositsioonile on määratud spetsiifiline krediidiriskiga korrigeerimine. Kui riskipositsioonid kajastatakse tekkinud, kuid teatamata kahju korral kooskõlas kohaldatava raamatupidamistavaga langenud väärtusega riskipositsioonidena, ei tuleks seda käsitada tõenäolise maksmata jätmise tunnusena.
39. Kui krediidasutus või investeerimisühing käsitleb riskipositsiooni standardi IFRS 9 kohaselt halvenenud krediidikvaliteediga riskipositsioonina, st määrab selle 2014. aasta juulis avaldatud Rahvusvaheliste Raamatupidamisstandardite Nõukogu standardis IFRS 9 „Finantsinstrumendid“ määratletud 3. etappi, tuleks sellist riskipositsiooni käsitada makseviivituses oleva riskipositsioonina, välja arvatud juhul, kui järeldati, et riskipositsioon on makse viibimise tõttu halvenenud krediidikvaliteediga riskipositsioon, ja täidetud on üks või mitu järgmistest tingimustest:
- (a) pädevad asutused on asendanud kooskõlas määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 1 punktiga b tasumise tähtpäeva 90-päevase ületamise 180-päevase ületamisega ja seda pikemat ajavahemikku ei kasutata krediidi väärtuse languse kajastamiseks;
 - (b) määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 2 punktis d nimetatud olulisuse piirmäära ei ole rikutud;
 - (c) riskipositsioon on kajastatud kooskõlas punktiga 23 olukorrana, kus nõuet ei ole tähtajaks tasutud tehnilistel põhjustel;
 - (d) riskipositsioon vastab punkti 25 nõuetele.
40. Kui krediidasutus või investeerimisühing kasutab nii standardit IFRS 9 kui ka muud raamatupidamistava, peaks ta valima, kas liigitada riskipositsioonid makseviivituses olevateks riskipositsioonideks vastavalt punktidele 36–38 või vastavalt punktile 39. Tehtud valikut tuleks rakendada järjekindlalt.

Krediidi iseloomuga nõude müük

41. Määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 3 punktis c nimetatud tõenäolise maksmata jätmisega seoses peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud arvestama kooskõlas järgmiste punktidega krediidi iseloomuga nõuete müügiga seotud kahju olemust ja olulisust. Riski olulise osa ülekandmisega traditsioonilise väärtpaperistamise tehinguid ja krediidi iseloomuga nõuete mis tahes grupisest müüki tuleks käsitada krediidi iseloomuga nõuete müügina.

42. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid analüüsima krediidi iseloomuga nõuete müügi ja selle puhul kajastatud kahjumi põhjuseid. Kui krediidi iseloomuga nõuete müügi põhjused ei ole seotud krediidiriskiga, näiteks kui on vaja suurendada krediidasutuse või investeerimisühingu likviidsust või on muudetud äristrateegiat, ning krediidasutus või investeerimisühing ei leia, et nõuete krediidikvaliteet oleks vähenenud, tuleks nõuete müügiga seotud majanduskahju käsitada kahjumina, mis ei ole seotud krediidiga. Sellisel juhul ei tuleks müüki käsitada makseviivituse tunnusena, isegi kui kahjum on oluline, kui müügikahjumi käsitamist krediidiga mitteseotud kahjumina on asjakohaselt ja dokumentidega põhjendatud. Krediidasutused ja investeerimisühingud võivad käsitada krediidi iseloomuga nõuete müügiga tekkivat kahjumit krediidiga mitteseotud kahjumina eelkõige juhul, kui müüdav vara on noteeritud börsil ja mõõdetud õiglases väärtuses.
43. Kui aga krediidi iseloomuga nõuete müügiga tekkiv kahjum on seotud nõuete endi krediidikvaliteediga, eriti kui krediidasutus või investeerimisühing müüb krediidi iseloomuga nõuded nende kvaliteedi vähenemise tõttu, peaks krediidasutus või investeerimisühing analüüsima majanduskahju olulisust ja kui majanduskahju on oluline, tuleks seda käsitada makseviivituse tunnusena.
44. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid kehtestama krediidi iseloomuga nõuete müügiga kaasneva krediidiga seotud majanduskahju olulisuse piirmäära, mis ei tohiks ületada 5% ja mida tuleks arvutada järgmise valemiga:

$$L = \frac{E - P}{E}$$

kus

L on krediidi iseloomuga nõuete müügiga seotud majanduskahju;

E on kogu müüdüd nõuete maksmata summa koos intresside ja teenustasudega;

P on müüdüd nõuete puhul kokku lepitud hind.

45. Et hinnata krediidi iseloomuga nõuete müügiga seotud üldise majanduskahju olulisust, peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud arvutama majanduskahju ja võrdlema seda punktis 44 nimetatud piirmääraga. Kui majanduskahju ületab piirmäära, peaksid nad käsutama krediidiga seotud nõudeid makseviivituses olevate nõuetenä.
46. Krediidi iseloomuga nõudeid võib müüa kas enne või pärast makseviivitust. Kui krediidasutus või investeerimisühing kasutab sisereitingute meetodit, tuleks kahju teave – kui müügiga tekkis oluline krediidiga seotud majanduskahju – olenemata müügi hetkest riskiparameetrite hindamiseks nõuetekohaselt registreerida ja säilitada.
47. Kui krediidi iseloomuga nõue müüakse krediidiga seotud olulise majanduskahjuga enne selle nõudega seotud makseviivituse tuvastamist, tuleks müügi hetke käsitada makseviivituse hetkena. Kui võlgniku kogunõuded müüakse osaliselt ja sellega tekib krediidiga seotud oluline majanduskahju, tuleks kõiki ülejäänud tema vastu olevaid nõudeid käsitada makseviivituses

olevate nõuetena, välja arvatud juhul, kui need liigituvad jaenõueteks ning krediidasutus või investeerimisühing kohaldab makseviivituse määratlust tehingu tasandil.

48. Nõuete portfelli müügi korral tuleks krediidi iseloomuga üksiknõuete käsitlemine selles portfellis määrata kooskõlas portfelli hinna määramisega. Kui kogu portfelli hinna määramisel kehtestati konkreetsete krediidi iseloomuga nõuete puhul allahindlused, tuleks krediidiga seotud majanduskahju olulisust hinnata portfelli iga nõude puhul eraldi. Kui hind on määratud siiski ainult portfelli tasandil, võib krediidiga seotud majanduskahju olulisust hinnata portfelli tasandil ning kui punktis 44 sätestatud piirmäär on rikutud, tuleks kõiki selle portfelli krediidi iseloomuga nõudeid käsitleda müügi hetkel makseviivituses olevate nõuetena.

Makseraskustest tulenev restruktureerimine

49. Määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 3 punktis d mainitud tõenäolise maksmata jätmisega seoses tuleks makseraskustest tulenev restruktureerimine lugeda toimunuks, kui kontsessioone on laiendatud võlgnikule, kellel on või on tekkimas oma finantskohustuste täitmise raskused, nagu on sätestatud komisjoni 16. aprilli 2014. aasta rakendusmääruse (EL) nr 680/2014³ (muudetud komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2015/227⁴) V lisa punktides 163–167 ja 172–174.
50. Et määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 3 punkti d alusel tuleks võlgnik lugeda makseviivituses olevaks, kui makseraskustest tuleneva restruktureerimisega kaasneb tõenäoliselt finantskohustuse vähenemine, tuleks makseraskuste tõttu restruktureeritud nõuete käsitlemisel liigitada ta makseviivituses olevaks võlgnikuks üksnes juhul, kui asjakohaste makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmetega kaasneb tõenäoliselt finantskohustuse vähenemine.
51. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid kehtestama olulises summas loobumise või põhiosa, intressi või teenustasude maksmise edasilükkamise tõttu vähenenud finantskohustusele piirmäär, mis ei tohiks ületada 1% ja mida tuleks arvutada järgmise valemiga:

$$DO = \frac{NPV_0 - NPV_1}{NPV_0}$$

kus

DO on vähenenud finantskohustus;

NPV_0 on lepinguliste kohustuse alusel enne lepingutingimuste muutmist eeldatavate rahavoogude (sh tasumata intresside ja teenustasude) nüüdispuhasväärtus, mille diskonteerimisel on kasutatud kliendi tegelikku algset intressimäär;

³ ELT L 191, 28.6.2014, lk 1.

⁴ ELT L 48, 20.2.2015, lk 1.

NPV_1 on uue kokkuleppe alusel eeldatavate rahavoogude nüüdispuhasväärtus, mille diskonteerimisel on kasutatud kliendi tegelikku algset intressimäära.

52. Määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 3 punktis d mainitud tõenäolise maksmata jätmisega seoses peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud arvutama iga makseraskustest tuleneva restruktureerimise puhul vähenenud finantskohustuse ja võrdlema seda punktis 51 nimetatud piirmääraga. Kui vähenenud finantskohustus ületab piirmäära, tuleks nõuet käsitada makseviivituses oleva nõudena.
53. Kui aga vähenenud finantskohustus on sätestatud piirmäärast väiksem ja eriti kui makseraskustest tuleneva restruktureerimise kokkuleppe alusel eeldatavate rahavoogude nüüdispuhasväärtus on suurem kui enne lepingutingimuste muutmist eeldatud rahavoogude nüüdispuhasväärtus, peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud hindama, kas selliste nõuete puhul esineb tõenäolise maksmata jätmise muid tunnuseid. Kui krediidasutusel või investeerimisühingul on mõistlikud kahtlused seoses tõenäosusega, et kohustus makstakse uue kokkuleppe alusel tagasi õigeaegselt ja täielikult, tuleks võlgnikku käsitada makseviivituses oleva võlgnikuna. Tõenäolise maksmata jätmise tunnused on näiteks järgmised:
- (a) tagasimaksegraafiku lõppu kavandatud suur ühekordne makse;
 - (b) korrapäratu tagasimaksegraafik, mille algusesse on kavandatud oluliselt väiksemad maksed;
 - (c) oluline ajapikendus tagasimaksegraafiku alguses;
 - (d) võlgniku vastu olevaid nõudeid on makseraskuste tõttu restruktureeritud mitu korda.
54. Mis tahes kontsessiooni laiendamise juba makseviivituses olevale võlgnikule peaks kaanema võlgniku liigitamine võlgnikuks, kelle puhul on toimunud makseraskustest tulenev restruktureerimine. Kõik nõuded, mis liigitatakse vastavalt komisjoni 16. aprilli 2014. aasta rakendusmääruse (EL) nr 680/2014 (muudetud komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2015/227) V lisale makseraskuste tõttu restruktureeritud viivisnõueteks, tuleks liigitada nõueteks, mis on makseviivituses ja mille puhul on kohaldatud makseraskustest tulenevat restruktureerimist.
55. Kui määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 2 punktis e mainitud krediidi iseloomuga nõuete ajakava mis tahes muutmine on tingitud võlgniku finantsraskustest, peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud hindama ka seda, kas makseraskustest tulenev restruktureerimine on toimunud ja kas on esinenud tõenäolise maksmata jätmise tunnuseid.

Pankrot

56. Määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 3 punktides e ja f mainitud tõenäolise maksmata jätmisega seoses peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud oma asutusesisestes põhimõtetes selgelt sätestama, mis liiki menetlust käsitatakse pankrotimenetlusega sarnase

(kaitse)menetlusena, arvestades kõiki asjakohaseid õigusraamistikke ja samuti järgmisi sellise kaitse tüüpilisi omadusi:

- (a) kaitsteskeem hõlmab kõiki krediidiandjaid või kõiki tagamata nõuetega krediidiandjaid;
- (b) kaitsteskeemi tingimused on heaks kiitnud kohus või muu asjakohane avaliku sektori asutus;
- (c) kaitsteskeemi tingimused hõlmavad maksete ajutist peatamist või võla osalist lunastamist;
- (d) meetmed hõlmavad teatud kontrolli äriühingu juhtimise ja vara üle;
- (e) kui kaitsteskeem osutub ebatõhusaks, äriühing tõenäoliselt likvideeritakse.

57. Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid käsitlema kõiki määruse (EL) 2015/848⁵ A lisas loetletud menetlusi pankrotimenetlusega sarnase (kaitse)menetlusena.

Tõenäolise maksmata jätmise muud tunnused

58. Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid sätestama oma asutusesisestes põhimõtetes ja menetlustes võlgniku tõenäolise maksmata jätmise muud tunnused kui need, mis on loetletud määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõikes 3. Need täiendavad tunnused tuleks sätestada määruse (EL) nr 575/2013 artikli 142 lõike 1 punktis 2 määratletud riskipositsioonide iga liigi jaoks, kajastades nende eripära, ning kõigi äriühingute, juriidiliste isikute ja geograafiliste asukohtade jaoks. Tõenäolise maksmata jätmise täiendava tunnuse ilmumise tulemusel peaks kas riskipositsiooni automaatselt ümber liigitama makseviivituses olevaks riskipositsiooniks või peaks juhtumit hindama eraldi ning sellised täiendavad tunnused võivad olla näiteks sise- või välisteabel põhinevad tunnused.

59. Tõenäolise maksmata jätmise tunnused, mida krediidiasutused ja investeerimisühingud võivad arvestada siseteabe põhjal, on näiteks järgmised:

- (a) laenuvõtja püsivad sissetulekuallikad ei ole enam osamaksete tasumiseks kättesaadavad;
- (b) põhjendatud ebakindlus laenuvõtja suutlikkuse pärast tekitada tulevikus stabiilsed ja piisavad rahavood;
- (c) laenuvõtja üldine finantsvõimenduse tase on oluliselt suurenenud või on põhjendatud eeldusi, et see muutus toimub;

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta määrus (EL) 2015/848 maksejõuetusmenetluste kohta (ELT L 141, 5.6.2015, lk 19).

- (d) laenuvõtja on rikkunud krediidilepingu tingimusi;
- (e) krediidasutus või investeerimisühing on nõudnud tagatist, sealhulgas garantiid;
- (f) üksikisiku vastu olevate nõuete puhul: täielikult ühele isikule kuuluva äriühingu makseviivitus, kui ta on andnud krediidasutusele või investeerimisühingule kõigi äriühingu kohustuste puhul isikliku garantii;
- (g) jaenõuete puhul: kui makseviivituse määratlust kohaldatakse konkreetse krediiditoote tasandil, asjaolu, et oluline osa võlgniku kõigest nõuetest on makseviivitudes;
- (h) nõude kajastamine makseviivitudes oleva nõudena kooskõlas komisjoni 16. aprilli 2014. aasta rakendusmääruse (EL) nr 680/2014 (muudetud komisjoni rakendusmäärusega (EL) nr 2015/227) V lisaga, välja arvatud juhul, kui pädevad asutused on asendanud kooskõlas määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 1 punktiga b tasumise tähtpäeva 90-päevase ületamise 180-päevase ületamisega.

60. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid arvestama ka välisandmebaaside teavet, sealhulgas krediidiregistreid, makromajandusnäitajaid ja avalikke teabeallikaid, ajakirjandusartikleid ja finantsanalüütikute aruandeid. Tõenäolise maksmata jätmise tunnused, mida krediidasutused ja investeerimisühingud võivad arvestada välisteabe põhjal, on näiteks järgmised:

- (a) asjakohases krediidiregistris on registreeritud olulised viivitused maksmisel teistele krediidiandjatele;
- (b) kriis sektoris, kus vastaspool tegutseb, koos vastaspoole nõrga positsiooniga samas sektoris;
- (c) finantsvara aktiivse turu kadumine võlgniku finantsraskuste tõttu;
- (d) krediidasutusel või investeerimisühingul on teavet, et kolmas isik, eelkõige muu krediidasutus või investeerimisühing, on esitanud võlgniku suhtes pankrotimenetluse või muu sarnase kaitsemenetluse algatamise taotluse.

61. Tõenäolise maksmata jätmise kriteeriumide sätestamisel peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud arvestama määruse (EL) nr 575/2013 artikli 4 lõike 1 punktis 39 määratletud omavahel seotud klientide rühmade siseseid suhteid. Eelkõige peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud sätestama oma asutusesisestes põhimõtetes, millal kandub omavahel seotud klientide rühma kuuluva ühe võlgniku makseviivituse mõju üle teistele sama rühma üksustele. Sellisel sätestamisel tuleks järgida asjakohaseid põhimõtteid, mida kohaldatakse üksikvõlgniku vastu olevate nõuete määramisel võlgniku reitinguklassi ja omavahel seotud klientide rühma vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 artikli 172 lõike 1 punktile d. Kui selliseid kriteeriume ei ole mittestandardse olukorra jaoks sätestatud, peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud hindama omavahel seotud klientide rühma kuuluva

võlgniku makseviivituse korral kõigi teiste sama rühma üksuste tõenäolist maksmata jätmist ükshaaval.

62. Kui finantsvara osteti või saadi krediidasutuselt või investeerimisühingult olulise allahindlusega, peaks krediidasutus või investeerimisühing hindama, kas see allahindlus kajastab võlgniku halvenenud krediidikvaliteeti ja kas käesolevate suuniste kohaselt leidub makseviivituse tunnuseid. Tõenäolist maksmata jätmist tuleks hinnata võlgniku kogu võlgnetava summa puhul, olenemata hinnast, mille krediidasutus või investeerimisühing vara eest maksis. Hindamisel võidakse tugineda enne vara ostu tehtud hoolsuskohustuse auditile või analüüsile, mis on tehtud raamatupidamise jaoks ja kontrollimiseks, kas vara on halvenenud krediidikvaliteediga.
63. Krediidasutustel ja investeerimisühingutel peaksid olema asjakohased ja piisavad krediidipettuse avastamise põhimõtted ja menetlused. Krediidipettuse avastamisel on nõue maksete olulise viibimise tõttu tavaliselt juba makseviivituses. Samas kui krediidipettus avastatakse enne makseviivituse tuvastamist, tuleks seda käsitada tõenäolise maksmata jätmise täiendava tunnusena.

Tõenäolise maksmata jätmisega seotud juhtimisprotsessid

64. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid kehtestama makseviivituse määratluse põhimõtted, et tagada määratluse järjepidev ja tõhus kohaldamine. Eelkõige peaksid neil olema kõigi äriilide, juriidiliste isikute ja geograafiliste asukohtade jaoks selged põhimõtted ja menetlused, mis käsitlevad määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõikes 3 sätestatud tõenäolise maksmata jätmise kriteeriumide kohaldamist ja kõiki teisi krediidasutuse või investeerimisühingu tuvastatud tõenäolise maksmata jätmise tunnuseid, mis hõlmavad kõiki määruse artikli 142 lõike 1 punktis 2 määratletud riskipositsioonide liike.
65. Iga tõenäolise maksmata jätmisetunnuse puhul peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud määratlema tunnuse tuvastamise asjakohased ja piisavad meetodid, sealhulgas teabeallikad ja kontrollide sageduse. Teabeallikad peaksid hõlmama nii sise- kui ka välisallikaid, sealhulgas eelkõige asjakohaseid välisandmebaase ja -registreid.

6. Makseviivituse määratluse kohaldamine välisandmete puhul

66. Krediidasutused ja investeerimisühingud, kes rakendavad sisereitingute meetodit ja kasutavad riskiparameetrite hindamisel kooskõlas määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõikega 4 välisandmeid, peaksid kohaldama käesolevas punktis sätestatud nõudeid.

67. Määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 4 kohaldamisel peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud tegema kõike järgmist:

- (a) kontrollima, kas välisandmete puhul kasutatav makseviivituse määratlus on vastavuses määruse (EL) nr 575/2013 artikliga 178;
- (b) kontrollima, kas välisandmete korral kasutatav makseviivituse määratlus on kooskõlas makseviivituse määratlusega, mida kohaldab krediidasutus või investeerimisühing asjakohase riskipositsioonide portfelli puhul, sealhulgas eelkõige kontrollima makseviivituse põhjustavate viivispäevade arvestamist ja arvu, tähtjaks tasumata krediidi iseloomuga nõuete puhul kohaldatava olulisuse piirmäära struktuuri ja taset, makseviivituse põhjuseks oleva makseraskustest tuleneva restruktureerimise määratlust, makseviivituse põhjustavate spetsiifiliste krediidiriskiga korrigeerimiste liiki ja taset ning kriteeriume, mille alusel nõue muutub taas makseviivituses mitteolevaks nõudeks;
- (c) dokumenteerima välised andmeallikad, välisandmetes kasutatava makseviivituse määratluse, tehtud analüüsid ja kõik leitud erinevused.

68. Punkti 67 kohasel hindamisel makseviivituse määratluses leitud iga erinevuse puhul peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud lisaks tegema kõike järgmist:

- (a) hindama, kas makseviivituse asutusesisese määratluse kohandamine suurendaks või vähendaks makseviivituste määra või kas seda on võimatu määrata;
- (b) asjakohaselt kohandama välisandmeid või suutma tõendada, et erinevuse mõju kõigile riskiparameetritele ja omavahendite nõuetele on tähtsusetu.

69. Seoses punkti 67 kohasel hindamisel makseviivituse määratluses leitud kõigi erinevustega ja arvestades punkti 68 alapunkti b kohaseid kohandusi, peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud suutma pädevatele asutustele tõendada, et üldine vastavus makseviivituse asutusesisese määratlusega on saavutatud, sealhulgas, kus võimalik, võrreldes asjakohast riskipositsioonide liiki käsitlevates siseandmetes esitatud makseviivituste määra välisandmetega.

70. Kui punkti 67 kohasel hindamisel leitakse makseviivituse määratluse erinevused, mis osutuvad punkti 68 kohaselt muuks kui tühisteks, kuid mida ei ole võimalik välisandmete kohandamisega kõrvaldada, peavad krediidasutused ja investeerimisühingud suurendama riskiparameetrite hindamise konservatiivsust, nagu märgitakse määruse (EL) nr 575/2013 artikli 179 lõike 1 punktis f. Sellisel juhul peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud tagama, et see suurem konservatiivsus kajastab makseviivituse määratlusse alles jäänud erinevusi ja nende võimalikku mõju kõigile riskiparameetritele.

7. Kriteeriumid, mille alusel nõue muutub taas makseviivituses mitteolevaks nõudeks

Nõude makseviivituses mitteolevaks nõudeks ümberliigitamise miinimumtingimused

71. Määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 5 kohaldamisel, välja arvatud punktis 72 nimetatud olukordades, peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud tegema kõike järgmist:

- (a) arvestama, et varem makseviivituses olnud nõude puhul ei esine enam ühtki makseviivituse tunnust, kui hetkest, mil määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõigetes 1 ja 3 nimetatud tingimused ei olnud enam täidetud, on möödunud vähemalt 3 kuud;
- (b) arvestama võlgniku käitumist alapunktis a nimetatud ajavahemikul;
- (c) arvestama võlgniku finantsseisundit alapunktis a nimetatud ajavahemikul;
- (d) tegema pärast alapunktis a nimetatud ajavahemikku hindamise ning kui krediidasutus või investeerimisühing leiab endiselt, et võlgnik tõenäoliselt ei tasu oma kohustusi tagatist realiseerimata täielikult, tuleks nõue liigitada jätkuvalt makseviivituses olevaks nõudeks, kuni krediidasutus või investeerimisühing on veendunud, et krediidikvaliteedi paranemine on faktiline ja alaline;
- (e) täitma alapunktides a–d loetletud tingimusi ka võlgniku vastu olevate uute nõuete korral, eriti kui varasemad võlgniku vastu suunatud makseviivituses olnud nõuded müüdi või kanti maha.

Krediidasutused ja investeerimisühingud võivad kohaldada alapunktis a nimetatud ajavahemikku kõigi nõuete puhul või kohaldada eri liiki nõuete jaoks erinevaid ajavahemikke.

72. Määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 5 kohaldamisel ja kui makseviivituses oleva nõude suhtes kohaldatakse kooskõlas käesolevate suuniste punktiga 49 makseraskustest tulenevat restruktureerimist, peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud olenemata sellest, kas restruktureerimine toimus enne või pärast makseviivituse tuvastamist, arvestama, et varem makseviivituses olnud nõude korral ei esine enam ühtki makseviivituse tunnust, kui järgmistest sündmustest kõige hilisemast on möödunud vähemalt 1 aasta:

- (a) restruktureerimismeetmete laiendamise hetk;
- (b) nõude makseviivituses olevaks nõudeks liigitamise hetk;

(c) restruktureerimiskavas oleva ajapikenduse lõpp.

73. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid liigitama nõude eelmises punktis nimetatud vähemalt üheaastase ajavahemiku möödudes ümber makseviivituses mitteolevaks nõudeks, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

- (a) võlgnik on teinud sel ajavahemikul olulise makse; oluline makse võidakse pidada tehtuks, kui võlgnik on tasunud oma restruktureerimiskava kohaste korrapäraste maksete abil kokku summa, mis vastab varem tähtajaks tasumata olnud summale (kui tähtajaks tasumata summasid esines) või restruktureerimismeetmete raames maha kantud nõuete summale (kui tähtajaks tasumata summasid ei esinenud);
- (b) sel ajavahemikul on tehtud korrapäraselt makseid vastavalt restruktureerimiskava täitmise järgsele graafikule;
- (c) restruktureerimiskava täitmise järgse graafiku kohaselt puuduvad tähtajaks tasumata krediidi iseloomuga nõuded;
- (d) puuduvad määruse (EL) nr 178 lõikes 3 sätestatud tunnused ja krediidasutuse või investeerimisühingu tuvastatud täiendavad tõenäolise maksmata jätmise tunnused;
- (e) krediidasutus või investeerimisühing peab ka muidu tõenäoliseks, et võlgnik maksab pärast restruktureerimiskava täitmist tema vastu olevad krediidi iseloomuga nõuded graafiku kohaselt täielikult ilma tagatist realiseerimata. Sellel hindamisel peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud vaatlema eelkõige olukordi, kus tagasimaksegraafiku lõppu on kavandatud suur ühekordne makse või oluliselt suuremad maksed;
- (f) alapunktides a–d loetletud tingimused peaksid olema täidetud ka võlgniku vastu olevate uute nõuete puhul, eriti kui varasemad tema vastu suunatud makseviivituses olnud nõuded, mille suhtes kohaldati makseraskustest tulenevat restruktureerimist, müüdi või kanti maha.

74. Kui võlgnik muutub ühinemise või omandamise või mis tahes muu sarnase tehingu tulemusel, ei peaks krediidasutus või investeerimisühing punkti 73(a) kohaldama. Võlgniku nime muutumise korral tuleks punkti siiski kohaldada.

Põhimõtete tõhususe jälgimine

75. Määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 5 kohaldamisel peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud sätestama selged kriteeriumid ja põhimõtted, millal saab võlgniku

liigitada uuesti makseviivituses mitteolevaks võlgnikuks, ning eelkõige mõlema järgmise asjaolu kohta:

- (a) millal saab arvestada, et võlgniku finantsseisund on piisavalt paranenud, et võimaldada krediidi iseloomuga nõude täielikku ja õigeaegset tasumist;
- (b) millal tagasimakse tõenäoliselt tehakse, isegi kui võlgniku finantsseisund on kooskõlas alapunktiga a paranenud.

76. Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid korrapäraselt jälgima oma punktis 75 nimetatud põhimõtete tõhusust, eelkõige kontrollima ja analüüsima järgmist:

- (a) võlgnike või tehingute staatuse muutusi;
- (b) vastuvõetud põhimõtete mõju varade taastamise määrale;
- (c) vastuvõetud põhimõtete mõju korduvatele makseviivitustele.

77. Võib eeldada, et piiratud arvust krediidiasutuse või investeerimisühingu võlgnikest saab pärast makseviivituses mitteolevaks võlgnikuks muutumist peagi taas makseviivituses olev võlgnik. Liigse arvu korduvate makseviivituse korral peaks krediidiasutus või investeerimisühing läbi vaatama oma põhimõtted riskipositsioonide ümberliigitamise kohta.

78. Võlgnike või tehingute staatuse muutuste analüüsi tuleks arvestada eelkõige punktides 71 ja 72 nimetatud ajavahemike sätestamisel. Riskipositsioonide jaoks, mis on eelneva 24 kuu jooksul olnud liigitatud makseviivituses olevateks riskipositsioonideks, võivad krediidiasutused ja investeerimisühingud sätestada pikemad ajavahemikud.

8. Makseviivituse määratluse järjepidev kohaldamine

Ülevaade

79. Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid kehtestama asjakohased ja piisavad mehhanismid ja menetlused, et tagada makseviivituse määratluse õige rakendamine ja kasutamine, ning tagama eelkõige järgmist:

- (a) et üksikvõlgniku makseviivitus tuvastatakse järjepidevalt kõigi tema vastu olevate nõuete puhul krediidiasutuse või investeerimisühingu kõigis asjakohastes IT-süsteemides, sealhulgas kõigis konsolideerimisgrupi juriidilistes isikutes ja kõigis geograafilistes asukohtades, kooskõlas punktidega 80–82 või jaenõuete puhul kooskõlas punktidega 92–94;

(b) et täidetud on üks järgmistest tingimustest:

- i. krediidasutus või investeerimisühing, selle emaettevõtja või mis tahes tütarettvõtja kasutab igat liiki riskipositsioonide puhul järjepidevalt makseviivituse sama määratlust;
- ii. kui ühe konsolideerimisgrupi raames või riskipositsioonide eri liikide puhul kohaldatakse erinevaid makseviivituse määratlusi, on iga määratluse kohaldamisala selgelt sätestatud kooskõlas punktidega 83–85.

Üksikvõlgniku makseviivituse järjepidev tuvastamine

80. Punkti 79 alapunkti a kohaldamisel peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud rakendama asjakohaseid menetlusi ja mehhanisme, tagades, et üksikvõlgniku makseviivitus tuvastatakse järjepidevalt kõigi tema vastu olevate nõuete puhul krediidasutuse või investeerimisühingu kõigis asjakohastes IT-süsteemides, sealhulgas kõigis konsolideerimisgrupi juriidilistes isikutes ja kõigis geograafilistes asukohtades, kui krediidasutus või investeerimisühing tegutseb muul moel kui juriidilise isiku kaudu.
81. Kui kliendiandmete vahetamine krediidasutuse või investeerimisühingu, selle emaettevõtja või mis tahes tütarettvõtja eri juriidiliste isikute seas on tarbijakaitse-eeskirjade, pangasaladuse või muu õigusakti alusel keelatud ja selle tulemuseks on ebajärjepidevus võlgniku makseviivituse tuvastamisel, peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud teatama sellistest õiguslikest takistustest oma pädevatele asutustele, ning kui nad kasutavad sisereitingute meetodit, peaksid nad samuti hindama selle ebajärjepidevuse olulisust ja võimalikku mõju riskiparameetrite hinnangutele.
82. Samuti kui võlgniku makseviivituse igati järjepidev tuvastamine krediidasutuses või investeerimisühingus, selle emaettevõtjas või mis tahes tütarettvõtjas on väga koormav, nõudes kõigi klientide kohta keskandmebaasi väljatöötamist või muude mehhanismide või menetluste rakendamist, et kontrollida iga kliendi staatust kõigis konsolideerimisgrupi üksustes, ei pea krediidasutused ja investeerimisühingud selliseid mehhanisme või menetlusi kohaldama, kui nad suudavad tõendada, et mittevastavuse mõju on ebaoluline, sest konsolideerimisgrupi asjaomastel üksustel ei ole ühiseid kliente või neil on selliseid kliente väga vähe ja selliste klientide vastu olevad nõuded on ebaolulised.

Makseviivituse määratluse järjepidev kasutamine riskipositsioonide eri liikide puhul

83. Punkti 79 alapunkti b kohaldamisel peaks krediidasutus või investeerimisühing, selle emaettevõtja või mis tahes tütarettvõtja kasutama konkreetse määruse (EL) nr 575/2013 artikli 142 lõike 1 punktis 2 määratletud riskipositsioonide liigi puhul makseviivituse sama määratlust. Krediidasutused ja investeerimisühingud võivad kasutada riskipositsioonide eri liikide puhul, sealhulgas teatud juriidiliste isikute puhul või kui ollakse geograafilistes

asukohtades esindatud muul viisil kui juriidilise isiku kaudu, erinevaid makseviivituse määratlusi, kui see on põhjendatud oluliselt erinevate asutusesiseste riskijuhtimistavade rakendamise tõttu või eri jurisdiktsioonides kohaldatavate erinevate õiguslike nõuete tõttu, eelkõige näiteks järgmistel põhjustel:

- (a) pädevad asutused on kehtestanud vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 2 punktile d oma jurisdiktsioonides erinevad olulisuse piirmäärad;
- (b) mõnes jurisdiktsioonis kasutatakse kooskõlas määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 1 punktiga b teatud riskipositsioonide liikide puhul, mille suhtes kohaldatakse sisereitingute meetodit, tasumise tähtpäeva 90-päevase ületamise asemel 180-päevast ületamist;
- (c) on sätestanud konkreetsete juriidiliste isikute, geograafilistele asukohtade või riskipositsioonide liikide puhul iseloomulikud tõenäolise maksmata jätmise täiendavad tunnused.

84. Punkti 79 alapunkti b taande ii kohaldamisel tuleks krediidasutuste ja investeerimisühingute sisemenetlustega, mis on seotud makseviivituse määratlusega, tagada juhul, kui riskipositsioonide eri liikide puhul kohaldatakse kooskõlas punktiga 83 erinevaid makseviivituse määratlusi, mõlemat järgmist:

- (a) iga määratluse kohaldamisala on selgelt sätestatud;
- (b) konkreetse riskipositsioonide liigi, juriidilise isiku või geograafilise asukoha jaoks sätestatud makseviivituse määratlust kohaldatakse järjepidevalt kõigi asjakohase makseviivituse määratluse kohaldamisalas olevate riskipositsioonide suhtes.

85. Lisaks peab sisereitingute meetodit kasutavate krediidasutuste ja investeerimisühingute puhul erinevate makseviivituse määratluste kasutamine olema asjakohaselt kajastatud riskiparameetrite hinnangus, kui reitingusüsteemide kohaldamisala hõlmab erinevaid makseviivituse määratlusi.

9. Makseviivituse määratluse kohaldamine jaenõuete puhul

Makseviivituse määratluse kohaldamise tase jaenõuete puhul

86. Vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 1 teisele lõigule võivad krediidasutused ja investeerimisühingud kohaldada makseviivituse määratlust jaenõuete puhul pigem konkreetse krediiditoote tasandil kui seoses laenuvõtja kohustuste kogusummaga. Seepärast võivad sisereitingute meetodit kasutada krediidasutused ja investeerimisühingud kohaldada

makseviivituse määratlust konkreetse krediiditoote tasandil eelkõige määruse (EL) nr 575/2013 artikli 147 lõikes 5 määratletud jaenõuete puhul. Standardmeetodit kasutavad krediidasutused ja investeerimisühingud võivad seevastu kohaldada makseviivituse määratlust konkreetse krediiditoote tasandil kõigi nõuete puhul, mis vastavad määruse (EL) nr 575/2013 artiklis 123 sätestatud kriteeriumidele, isegi kui mõni neist on määratud riskikaalu alusel muusse riskipositsiooni klassi, näiteks kinnisvarale seatud hüpoteegiga tagatud riskipositsiooni klassi.

87. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid valima makseviivituse määratluse kohaldamise tasandi määratlemisel võlgniku või krediiditoote tasandi kõigi jaenõuete puhul viisil, mis kajastab nende asutusesiseseid riskijuhtimistavasid.
88. Krediidasutused ja investeerimisühingud võivad kohaldada makseviivituse määratlust jaenõuete mõne liigi puhul võlgniku tasandil ja teiste puhul krediiditoote tasandil, kui see on hästi põhjendatud asutusesiseste riskijuhtimistavadega, näiteks tütarettevõtja erineva ärimudeli tõttu, ning kui on tõendeid, et nende olukordade arv, kus samade klientide puhul kohaldatakse eri kohaldamistasanditel erinevaid makseviivituse määratlusi, piirdub rangelt miinimumiga.
89. Kui krediidasutused ja investeerimisühingud otsustavad kasutada kooskõlas punktiga 88 eri liiki jaenõuete puhul erinevaid makseviivituse määratluse kohaldamise tasandeid, peaksid nad tagama, et iga makseviivituse määratluse kohaldamisala on selgelt sätestatud ja et neid kasutatakse aja jooksul eri liiki jaenõuete puhul järjepidevalt. Sisereitingute meetodit kasutavate krediidasutuste ja investeerimisühingute puhul peaksid riskihinnangud õigesti kajastama iga riskipositsioonide liigi puhul kohaldatavat makseviivituse määratlust.
90. Kui krediidasutused ja investeerimisühingud kasutavad teatud jaenõuete portfelli puhul erinevaid makseviivituse määratluse kohaldamise tasandeid, tuleks selliste portfelli ülene ühisklientide kohtlemine sätestada krediidasutuste ja investeerimisühingute asutusesisestes põhimõtetes ja menetlustes. Kui nõue, mille suhtes kohaldatakse makseviivituse määratlust võlgniku tasandil, vastab ühele või mõlemale määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 1 punktides a ja b sätestatud tingimusele, tuleks makseviivituses olevate nõuete käsitada kõiki tema vastu olevaid nõudeid, sealhulgas neid, mille puhul kohaldatakse makseviivituse määratlust konkreetse krediiditoote tasandil. Kui nõue, mille puhul kohaldatakse makseviivituse määratlust konkreetse krediiditoote tasandil, vastab nendele tingimustele, ei tuleks muid võlgniku vastu olevaid nõudeid liigitada automaatselt ümber makseviivituses olevateks nõueteks. Krediidasutused ja investeerimisühingud võivad siiski liigitada need muud nõuded makseviivituses olevateks nõueteks tõenäolise maksmata jätmise muude tunnuste alusel, nagu on üksikasjalikumalt sätestatud punktides 92–94.
91. Sama eeskirja tuleks kohaldada standardmeetodi alusel koheldavate võlgnike suhtes, kui mõni võlgniku vastu olev nõue vastab määruse (EL) nr 575/2013 artikli 123 nõuetele, kuid teised sama võlgniku vastu olevad nõuded tulenevad väärtpaberitest ega liigitu seetõttu jaenõueteks. Kui väärtpaberist tulenev nõue vastab ühele või mõlemale määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178

lõike 1 punktides a ja b sätestatud tingimusele, tuleks kõiki asjaomase võlgniku vastu olevaid nõudeid käsitada makseviivituses olevate nõuetena. Kui määruse (EL) nr 575/2013 artikli 123 nõuetele vastav nõue vastab nendele tingimustele ja krediidasutus või investeerimisühing kohaldab makseviivituse määratlust konkreetse krediiditoote tasandil, ei tuleks muid võlgniku vastu olevaid nõudeid liigitada automaatselt ümber makseviivituses olevateks nõueteks. Krediidasutused ja investeerimisühingud võivad siiski liigitada need muud nõuded makseviivituses olevateks nõueteks tõenäolise maksmata jätmise muude tunnuste alusel, nagu on üksikasjalikumalt sätestatud punktides 92–94.

Makseviivituse määratluse kohaldamine jaenõuete puhul krediiditoote tasandil

92. Kui makseviivituse määratlust on kohaldatud kooskõlas määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 1 teise lõiguga jaenõuete puhul konkreetse krediiditoote tasandil, ei peaks krediidasutused ja investeerimisühingud käsutama sama võlgniku vastu olevaid eri nõudeid samal ajal automaatselt makseviivituses olevate nõuetena. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid siiski arvestama, et mõni makseviivituse tunnus on seotud pigem võlgniku seisundi kui konkreetse nõude staatusega. See kehtib eelkõige määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 3 punktides e ja f nimetatud tõenäolise maksmata jätmise tunnuste korral, mis on seotud võlgniku pankrotiga. Sellise makseviivituse tunnuse ilmnemisel peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud käsitlema kõiki sama võlgniku vastu olevaid nõudeid makseviivituses olevate nõuetena, olenemata makseviivituse määratluse kohaldamise tasandist.
93. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid arvestama ka tõenäolise maksmata jätmise muid tunnuseid ning sätestama kooskõlas oma asutusesiseste põhimõtete ja menetlustega selle, mis tõenäolise maksmata jätmise tunnused kajastavad pigem võlgniku kui nõude üldseisundit. Selliste tõenäolise maksmata jätmise muude tunnuste ilmnemisel tuleks kõiki võlgniku vastu olevaid nõudeid käsitada makseviivituses olevate nõuetena, olenemata makseviivituse määratluse kohaldamise tasandist.
94. Samuti kui oluline osa võlgniku vastu olevatest nõuetest on makseviivituses, võivad krediidasutused ja investeerimisühingud pidada ebatõenäoliseks, et ta tasub oma teised kohustused täielikult, võtmata selliseid meetmeid nagu tagatise realiseerimine, ning käsitada ka neid nõudeid makseviivituses olevate nõuetena.

Makseviivituse määratluse kohaldamine jaenõuete puhul võlgniku tasandil

95. Makseviivituse määratluse kohaldamine jaenõuete puhul võlgniku tasandil tähendab seda, et kui tema vastu olev krediidi iseloomuga mis tahes nõue vastab määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 1 punktis a või b või punktides a ja b sätestatud tingimustele, tuleks kõiki tema vastu olevaid nõudeid käsitada makseviivituses olevate nõuetena. Krediidasutused ja

investeeringisühingud, kes otsustavad kohaldada jaenõuete puhul makseviivituse määratlust võlgniku tasandil, peaksid sätestama oma asutusesisestes põhimõtetes ja menetlustes krediidi iseloomuga ühisnõuete käsitlemise ja makseviivituse mõju nõuetevahelise ülekandumise üksikasjalikud eeskirjad.

96. Krediidiasutused ja investeeringisühingud peaksid käsutama krediidi iseloomuga ühisnõuet nõudena kahe või enama võlgniku vastu, kes vastutavad võrdselt nõude tagasimaksmise eest. See mõiste ei laiene üksikvõlgniku vastu olevale krediidi iseloomuga nõudele, mille on taganud muu isik või üksus garantii või muu krediidiriski kaitse vormis.
97. Kui määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 1 punktis a või b või punktides a ja b sätestatud tingimused on kahe või enama võlgniku vastu oleva krediidi iseloomuga ühisnõude puhul täidetud, peaksid krediidiasutused ja investeeringisühingud käsutama kõiki teisi samade võlgnike vastu olevaid krediidi iseloomuga ühisnõudeid ja kõiki samade võlgnike vastu olevaid üksiknõudeid makseviivituses olevate nõuetena, välja arvatud juhul, kui nad suudavad põhjendada, et üksiknõuete käsitlemine makseviivituses olevate nõuetena ei ole asjakohane vähemalt ühel järgmisel põhjusel:
- (a) krediidi iseloomuga ühisnõudega seotud makseviivitus on tingitud krediidi iseloomuga ühisnõudega hõlmatud üksikvõlgnike vahelisest vaidlusest, mis toimub kohtus või mida menetleb ametlikult spetsiaalne välisasutus, kes teeb asjakohases jurisdiktsioonis kohaldatava õigusraamistiku kohaselt siduva otsuse, ning üksikvõlgnike finantsseisund ei põhjusta probleeme;
 - (b) krediidi iseloomuga ühisnõue moodustab üksikvõlgniku kohustuste kogusummast ebaolulise osa.
98. Krediidi iseloomuga ühisnõude liigitamisel makseviivituses olevaks nõudeks ei tohiks käsitada makseviivituses olevate nõuetena teisi üksikvõlgnike vastu olevaid krediidi iseloomuga ühisnõudeid seoses selliste teiste isikute või üksustega, kes ei ole hõlmatud makseviivituses olevaks nõudeks liigitatud nõudega; krediidiasutused ja investeeringisühingud peaksid siiski hindama, kas krediidi iseloomuga ühisnõude liigitamine makseviivituses olevaks nõudeks on tõenäolise maksmata jätmise tunnus, mis on seotud muude krediidi iseloomuga ühisnõuetega.
99. Kui määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 1 punktis a või b või punktides a ja b sätestatud tingimused on üksikvõlgniku vastu oleva krediidi iseloomuga nõude puhul täidetud, ei tohiks selle makseviivituse mõju kanda automaatselt üle ühelegi tema vastu olevale krediidi iseloomuga ühisnõudele; krediidiasutused ja investeeringisühingud peaksid sellegipoolest hindama selliseid krediidi iseloomuga ühisnõudeid, et leida tõenäolise maksmata jätmise võimalikke tunnuseid, mis on seotud nendest võlgnikest ühe makseviivitusega. Kui kõik üksikvõlgnikud on makseviivituses, tuleks nende vastu olevat krediidi iseloomuga ühisnõuet igal juhul käsitada automaatselt makseviivituses oleva nõudena.
100. Krediidiasutused ja investeeringisühingud peaksid tuvastama jurisdiktsioonis kohaldatavaid asjakohaseid õigussätteid analüüsides võlgnikud (ning sätestama oma asutusesisestes

põhimõtetes ja menetlustes nende tuvastamise), kes vastutavad seadusest tulenevalt koos teiste võlgnikega ühiselt ja solidaarselt teatud kohustuste eest, vastutades seega täielikult nende kohustuste kogusumma eest, kuid mitte üksikvõlgniku vastu olevate krediidi iseloomuga nõuete eest, mille on taganud muu isik või üksus garantii või muu krediidiriski kaitse vormis. Tüüpiline näide on abielupaar, kelle puhul asjakohases jurisdiktsioonis kohaldatavate konkreetsete õigussätete alusel ei kohaldata abieluvara lahususe põhimõtet (varalahususe süsteemi). Kui kõik võlgnikud vastutavad ühiselt täielikult kõigi kohustuste eest, tuleks ühe võlgniku makseviivitust käsitada teiste võlgnike tõenäolise maksmata jätmise tunnusena, mistõttu peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud hindama, kas asjaomaste võlgnike vastu olevaid krediidi iseloomuga üksiknõudeid ja krediidi iseloomuga ühisnõudeid tuleks käsitada makseviivituses olevate nõuete. Kui ühe vastu sellistest võlgnikest, kes vastutavad seadusest tulenevalt ühiselt ja solidaarselt täielikult kõigi kohustuste eest, on esitatud muud klienti hõlmav krediidi iseloomuga ühisnõue, peaks krediidasutus või investeerimisühing hindama, kas tõenäolise maksmata jätmise tunnuseid esineb ka teiste kolmandaid isikuid hõlmavate krediidi iseloomuga nõuete puhul.

101. Samuti peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud analüüsima asjakohastes jurisdiktsioonides juriidiliste isikute vorme ning omanike, partnerite, osanike või juhtide vastutuse ulatust äriühingu kohustuste puhul sõltuvalt üksuse õiguslikust vormist. Kui üksikisik vastutab äriühingu kohustuste eest täielikult, peaks äriühingu makseviivitusega kaasnema ka isiku käsitlemine makseviivituses oleva isikuna. Kui sellist täielikku vastutust äriühingu kohustuste eest ei ole, peaks krediidasutus või investeerimisühing hindama makseviivituses oleva äriühingu omanikke, partnereid või olulisi aktsionäre, et leida nende isiklike kohustuste tõenäolise maksmata jätmise võimalikke tunnuseid.
102. Samuti kui üksik ettevõtja vastutab nii isikliku kui ka kommertsvaraga täielikult nii isiklike kui ka äriliste kohustuste eest, peaks mis tahes isikliku või ärilise nõude liigitamisega makseviivituses olevaks nõudeks kaasnema kõigi tema vastu olevate isiklike ja äriliste nõuete liigitamine makseviivituses olevateks nõueteks.
103. Kui makseviivituse määratlust kohaldatakse jaenõuete puhul võlgniku tasandil, tuleks ka olulisuse piirmäära kohaldada võlgniku tasandil. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid oma asutusesisestes põhimõtetes ja menetlustes selgelt sätestama krediidi iseloomuga ühisnõuete käsitlemise olulisuse piirmäära kohaldamisel.
104. Ühisvõlgnikku, st konkreetset võlgnike kogumit, kelle vastu krediidasutus või investeerimisühing on esitanud ühisnõude, tuleks käsitleda igast üksikvõlgnikust erineva võlgnikuna. Kui krediidi iseloomuga ühisnõude puhul ilmneb makseviivitus, tuleks sellise viivituse olulisuse hindamisel kohaldada määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 2 punktis d nimetatud olulisuse piirmäära kõigile konkreetse võlgnike kogumi suhtes esitatud krediidi iseloomuga ühisnõuetele. Sellisel hindamisel ei tuleks arvestada krediidi iseloomuga ühisnõudega hõlmatud võlgnike või mis tahes muu selliste võlgnike alamrühma vastu olevaid üksiknõudeid. Samas, kui sel viisil ühisvõlgniku jaoks arvatud olulisuse piirmäära rikutakse, tuleks kõiki selle võlgnike kogumi vastu olevaid krediidi iseloomuga ühisnõudeid ja kõiki krediidi

iseloomuga ühishõudega hõlmatud võlgnike vastu olevaid üksiknõudeid käsitada makseviivituses olevate nõuetena, välja arvatud juhul, kui on täidetud punktis 97 nimetatud mis tahes tingimus.

105. Kui makseviivitus ilmneb krediidi iseloomuga üksiknõude puhul, tuleks sellise viivituse olulisuse hindamisel kohaldada määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 2 punktis d nimetatud olulisuse piirmäära kõigile asjaomase võlgniku vastu olevatele krediidi iseloomuga üksiknõuetele, arvestamata ühtki tema ja teiste isikute või üksuste vastu olevat krediidi iseloomuga ühishõuet. Kui sel viisil arvatud olulisuse piirmäära rikutakse, tuleks kõiki asjaomase võlgniku vastu olevaid üksiknõudeid käsitada makseviivituses olevate nõuetena.

10. Dokumenteerimine, asutusesisesed põhimõtted ja riskijuhtimisprotsessid

Makseviivituse tuvastamise õigeaegsus

106. Krediidiasutustel ja investeerimisühingutel peaksid olema tõhusad protsessid, mis võimaldavad neil saada makseviivituste õigeaegseks tuvastamiseks asjakohast teavet ning suunata see võimalikult kiiresti ja võimaluse korral automaatselt töötajatele, kes vastutavad laenu andmise otsuste eest, eelkõige:

- (a) kui krediidiasutused ja investeerimisühingud kohaldavad automaatseid protsesse, näiteks arvestavad viivispäevi, tuleks makseviivituse tunnused tuvastada iga päev;
- (b) kui krediidiasutused ja investeerimisühingud rakendavad manuaalseid protsesse, näiteks kontrollivad välisallikaid ja -andmebaase, analüüsivad järelevalvenimekirju, analüüsivad makseraskuste tõttu restruktureeritud nõudeid, tuvastavad spetsiifilised krediidiriskiga korrigeerimised, tuleks teavet ajakohastada sagedusega, mis tagab makseviivituse õigeaegse tuvastamise.

107. Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid korrapäraselt kontrollima, et kõik makseraskuste tõttu restruktureeritud viivisnõuded liigitatakse nõueteks, mis on makseviivituses ja mille puhul on kohaldatud makseraskustest tulenevat restruktureerimist. Samuti peaksid krediidiasutused ja investeerimisühingud korrapäraselt analüüsima makseraskuste tõttu restruktureeritud nõuetekohaselt teenindatavaid nõudeid, et kontrollida, kas neist mõne puhul esineb tõenäolise maksmata jätmise tunnuseid, nagu on sätestatud määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 lõike 3 punktis d ja punktides 49–55.

108. Kontrollimehhanismidega tuleks tagada, et asjakohast teavet kasutatakse makseviivituse tuvastamisel kohe pärast selle saamist. Kõik makseviivituses oleva võlgniku vastu olevad nõuded ja kõik asjakohased nõuded, kui makseviivituse määratlust kohaldatakse jaenõuete

puhul krediitootete tasandil, tuleks tarbetu viivitusega liigitada makseviivituses olevateks nõueteks kõigis asjakohastes IT-süsteemides. Kui makseviivituse registreerimisel esineb viivitusi, ei tohiks nendega kaasneda vigu ega ebajärjepidevust riskijuhtimises, riskide teatamisel, omavahendite nõuete arvutamisel ega andmete järgi riski kvantifitseerimisel. Elukõige tuleks tagada, et sise- ja välisarundluse näitajad kajastaksid olukorda, kus kõik nõuded on õigesti liigitatud.

Dokumenteerimine

109. Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid dokumenteerima oma makseviivituse määratlemise põhimõtted, sealhulgas kõik makseviivituse tuvastamist põhjustavad asjaolud ja kriteeriumid, mille täitmisel muutub võlgnik taas makseviivituses mitteolevaks võlgnikuks, ning dokumenteerima selgelt makseviivituse määratluse kohaldamisala, eelkõige tehes järgmist:
- (a) dokumenteerima makseviivituse kõigi tunnuste kasutuselevõtu;
 - (b) dokumenteerima selliste kriteeriumide kasutuselevõtu, mille alusel liigitatakse makseviivituses olev võlgnik ümber makseviivituses mitteolevaks võlgnikuks;
 - (c) pidama makseviivituse kõigi määratluste ajakohast registrit.
110. Punkti 109 alapunkti a kohaldamisel peaksid krediidiasutused ja investeerimisühingud dokumenteerima üksikasjalikult makseviivituse määratluse kohaldamise, hõlmates kõik makseviivituse tunnused, sealhulgas protsessi, teabeallikad ja ülesanded makseviivituse konkreetsete tunnuste tuvastamisel.
111. Punkti 109 alapunkti b kohaldamisel peaksid krediidiasutused ja investeerimisühingud dokumenteerima selliste kriteeriumide kasutuselevõtu, mille alusel makseviivituses olev võlgnik liigitatakse ümber makseviivituses mitteolevaks võlgnikuks, sealhulgas protsessi, teabeallikad ja asjaomastele töötajatele määratud ülesanded.
112. Punktide 110 ja 111 kohaldamisel peaksid dokumendid sisaldama kõigi automaatsete mehhanismide ja manuaalsete protsesside kirjeldust ning kui makseviivituse kvalitatiivseid tunnuseid või kriteeriume, mille alusel makseviivituses olev võlgnik liigitatakse taas makseviivituses mitteolevaks võlgnikuks, kohaldatakse käsitsi, peaks kirjeldus olema piisavalt üksikasjalik, et kõik vastutavad töötajad võiksid seda kergemini ühtmoodi mõista ja järjepidevalt kohaldada.
113. Punkti 109 alapunkti c kohaldamisel peaksid krediidiasutused ja investeerimisühingud pidama vähemalt alates käesolevate suuniste kohaldamise alguskuupäevast kõigi

makseviivituse määratluse praeguste ja varasemate versioonide ajakohast registrit. See register peaks sisaldama vähemalt järgmist teavet:

- (a) makseviivituse määratluse kohaldamisala, kui krediidasutuses või investeerimisühingus, selle emaettevõtjas või mis tahes tütarettevõtjas on kasutusel mitu makseviivituse määratlust;
- (b) makseviivituse määratluse(d) heaks kiitev organ ja iga makseviivituse määratluse heakskiitmise kuupäev;
- (c) iga makseviivituse määratluse kohaldamise alguskuupäev;
- (d) viimase versiooniga võrreldes tehtud kõigi muudatuste lühikirjeldus;
- (e) kui krediidasutusel või investeerimisühingul on lubatud kasutada sisereitingute meetodit: määratud muutuse kategooria, pädevatele asutustele esitamise kuupäev ja, kui asjakohane, pädevatelt asutustelt heakskiidu saamise kuupäev.

Asutusesisese juhtimissüsteemi nõuded sisereitingute meetodit kohaldavatele krediidasutustele ja investeerimisühingutele

114. Sisereitingute meetodit kasutavad krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid vastu võtma asjakohased mehhanismid ja menetlused, et tagada makseviivituse määratluse õige rakendamine ja kasutamine, ning tagama eelkõige järgmist:

- (a) makseviivituse määratluse ja selle kohaldamisala peavad määruse (EL) nr 575/2013 artikli 189 lõike 1 kohaselt heaks kiitma krediidasutuse või investeerimisühingu juhtorgan või selle määratud komisjon ning kõrgem juhtkond;
- (b) makseviivituse määratlust kohaldatakse omavahendite nõuete arvutamisel järjepidevalt ja sellel on sisuline roll asutusesisestes riskijuhtimisprotsessides, kus seda kasutatakse vähemalt nõuete jälgimisel ning kõrgemale juhtkonnale ja juhtorganile teatamisel;
- (c) siseauditi üksus või muu võrreldav sõltumatu auditiüksus kontrollib korrapäraselt krediidasutuses või investeerimisühingus makseviivituse tuvastamise menetluse usaldusväarsust ja tõhusust, arvestades eelkõige punktides 106–108 nimetatud makseviivituse tuvastamise õigeaegsust, ning tagama, et siseauditi järeldused ja soovitused ning tuvastatud puuduste kõrvaldamise meetmed teatatakse vahetult juhtorganile või selle määratud komisjonile.